

Vámbéry Ármin - Orientalista, Kelet-kutató

1832. március 19-én született Szentgyörgyön, ahonnan kisgyermekként költöztek át Dunaszerdahelyre. Elemi tanulmányait a szerdahelyi chéderben kezdte (zsidó elemi népiskola). Önerőből nyelveket kezdett tanulni – fiatalon a legtöbb európai nyelvet ismerte, 20 éves korára pedig a törököt is elsajátította.

1861-ben a nevét Vámbéryre változtatta. Még az évben a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) támogatásával elindult a magyar őshaza felkutatására. Kolduló dervisnek öltözve, „sánta dervisként”, Resid efendi néven beutazta Közép-Ázsiát és Perzsiát, olyan helyekre is eljutva, amelyek európai emberek számára teljesen ismeretlenek voltak. 1864-ben tért vissza Pestre, ezután Londonban és Párizsban is beszámolt az ott látottakról.

1865-től a pesti egyetemen a keleti nyelvek nyilvános tanítója, 1868-tól nyilvános rendkívüli, 1870–1905 között nyilvános tanára volt. A turkológia egyik úttörője volt, próbálta történeti, nyelvészeti és néprajzi adatokkal bebizonyítani a magyarság török eredetét (lásd: török–ugor nyelvészeti „háború”). 1860-tól az MTA levelező, 1876-tól rendes, 1893-tól tiszteleti, 1894-től pedig igazgatóválasztmányi tagja lett. Előtte, 1881-ben a budapesti egyetem díszdoktorául választotta, később Dunaszerdahely díszpolgára lett. Vámbéry tudományos munkáit, úti beszámolóit (Közép-ázsiai utazás, Vándorlásaim és élményeim Persiában, Vámbéry Ármin vázlatai Közép-Ázsiából, A magyarság keletkezése és gyarapodása) több nyelvre is lefordították, levelezett az angol és a török udvarral, illetve a perzsa és más arab országok uralkodóival is. 1913-ban hunyt el Budapesten.